

Buriadaad-Mongol YNEN

BK(b)P-iin Buriadaad-Mongol Obkoomoi ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Prezidiidymei oorgan.

Mynөөderei noomerto:

Aguujixe Ukrainaska Kobzaarb. BK(b) P-iin XVIII sjeezdede ugtamza. Taraas Grigoorjevici Ševčeenko. Jarivizaacalgada ziseete hainaar beledxexe. BK(b) P-iin istooriiji yzgegedte tuhalamza. Irkyytske ba Čitinske oblastinuudtai sorevno-vaanida tyryy huuri etzeleje.

AGUUIJIXE UKRAINSKA KOBZAARB

Aguujixe ukrainaska poeed taraas Grigoorjevici Ševčeenko tyrehenheo xoiso 125 zildarta oino 1939 onoi maartiin 9-de gyisebe. Ene jylei bolbol gansaxan ukrainaska aradai biše, xarin byxii soved aradai kyltyyriin praazdnig myn.

Aguujixe Staafinska Konstituciiin toloto mo haixan tujaa gereltyylegdehen, manai on dotorxi araduudai axadyyge ebte xani barisaan bolbol nam ulam byxezeze baina, ene adaa manai hyrte xysenei, manai aldar suuta ilaltanuudai zarog myn. Ene axadyyge bata xel, staafinska ebte xani barisaagai asa tuhaar ba aguujixe soved aradai xaluun tuhalmzaar, ukrainaska arad bolbol olontooda daisadaa daran arilgaza, myne syleete haixan, sengelgiin xuyyn, zargalta baidalaa zoro baina.

Aguujixe soveed byle soo xahan arad byxenei kyltyyge gyiseltendyden byxii uduudai dostojaani ba omogotimog bolno. Orodoi geniaalskijixe poeed A. S. Pyyškin jylbeileji, aguujixe gryziliin poeed Šotaa Rystaveiliin jylbeileji, kazaax aradai aktin ambuulais jylbeileji, myne neglegdege baigaa, aguujixe ukrainaska poeed Taraas Ševčeenkiin jylbeileji—adli xynelgeger, adli inaglalaar, adli xaritaagar byxii oromnal, byxii aradnai temdegledeg, Laima xyledeg baina.

Taraas Grigoorjevici Ševčeenko bolbol Ukrainada, xarigoodskij yjezdiiin Moqta seloodo, krepstnoi byle soo, 1814 onoi maartiin 9-de xynen. Taraas Grigoorjevici bolbol бага nahanhaa xoiso, xan-pomeešcegi xynde xyser xalta, xabsalta ba doromzogo, xepur, šabxuur gešijii xitiin bejeere yzehen, ylesehan, daarahan, zobohon tulihan baigaa. T. Ševčeenko bolbol бага nahanhaa xoiso jyre bišiin xaan, uxaan bodol, zuraxa ba xooxo šadabari xaruulhan baigaa. „Ševčeenko bolbol xel xerxetei ysluovido gansal xingee togtoxo toroxogyi xidoso gargaza, barga muun-ge, bydylylg šryyn paan-basualai nydenheo dalda niu-ur xurghan, erdemde hural-ghan, aguujixe poeed bolhon baina.

T. G. Ševčeenko bolbol xeringee aradiiji, aradagaa xabaidal ba huudaliiji, aradain-aa xeliji, duunudiiji, hanal xodoliiji, tyxe legeendeny-iji jynnees ylygeer medeg hen. Ševčeenko bolbol aradai tvoorcestvo sooxi byxii xan haixan jymenydyin xuur-erlee šingen abza, tereeger xeringee zoxioolnuudiji šime-zehen ba tilgeed eneenee arad-za zoriulaa yge hen. Ševčeenko bolbol—aradai poeed. Ševčeenko xadaa šine, ukrain-ka literatuuriin yndehe huuri blyga myn.

T. Ševčeenko bolbol xeringee onondo, xeringee aradta xazarygi duratal inag baihan tyrel Ukrainingaa yrgen-aa daidaar, goorod, xyde-tyr jabaxadaa, darlagdahan ba xaraxii mananda tōerihen, niy-egen, ylesexen xохон xy-yydei udxarta gasuun gunig-aliiji, zobolonto baidaliiji yze-ge, xaradag, duuldag baigaa. Ygeitei jaduunariiji, krepstnoi xuyydyiji baxaauud xaišan geed xyleze, mal šingeer xudalda-aa, bahaza, doromzoloo baixii-ka poeed yzedeg baigaa. Uk-krainska arad xadaa xeringee syleete ba zavitsima biše bai-ala olontooto daisadhaa ba xangajaa poolsko paanuudhaa xasalan, xeden zuun zilte te-zehehen jym. Ševčeenko bol-bol daisadta, xomxoi xobdog xan-pomeešcegyyde, poobuud, caarska - satrapuud, palaa-č-uuudta tulit jixeer duraagutan xuyydege; xoroobusaldag xahan ba caarska jarmooji be-letee halgaaza xaxaxiiji arad-za xandaa, xeringee dylete xooxoolnuudaar urtaalan duud-aga hen. Xaanaš—tyrehen ntu-

tagtašji, Peterbyyrgedešji, syl-gegedešji baixadaa, Ševčeenko bolbol xeringee aradai jiree-dyin zalg tuxai xododoo hanaza jabadag, ynente ušar jirexe geze etideged ba ene-niiji dyte bolxoiin tylōe byxii beje ygehen jym.

Ygeitešydyei, krepstnoi xyn-nyydei xynde xyser, zobolon-to azabaidal tuxai ba biše bi-šešji Ševčeenkiin byxii zoxiool-nuud bolbol xysegyi ba xydo-zešvenno masterstvoogoroo poetišeske iskyysstviin oroi xiarliiji gyisehen, yneniiji xeleheere ba gymaanna talaar-aa byxii aradai sedxel zyrxiiji gynzegegyger doholgon xyde-geged baina. Urđiin caarska Rossin terriitori deere huuhan olontooto araduudai xoroto muuxai daisaniin bolxo, ca-riizmiin urdahaa esergysen, Ševčeenko bolbol xeringe zori-geitogor bodhon baigaa.

T. Ševčeenkiin zoxioolnuud bolbol myn internacinaalna udxaxanarai baihan jym. Aradai daisad—trockistnuud, bu-xaarincuud, byryaazna nacio-nalistnuud bolbol Ševčeenkiin zoxioolnuudai gyn jixe udxaxanariiji doošodxoxo ba ene-geere, aradai revolycioonno soznaaniin byrilden garxa pro-cesste Ševčeenkiin atxabar jixe rooltoi baihiin balar-tuulxa, bagadxaxa geze alibol-xo argaar oroldohon baina. Kontrevolycioonno byryaaz-na-nacionalistnuud bolbol ene aguujixe ukrainaska kobzaarb—Ševčeenkiin zoxioolnuud soo-hoon internacinaalis udxaxa-nariijin xihaza xaxaxiiji hedeged baigaa. Teed, tedene ene muuxai hedelgen byte-geyi, bytxešgyi. Ševčeenko ba tereenei zoxioolnuudiin aradai, internacinaalis, revolycioonno udxaxanarai baihaar ylee, yle-xešji baina.

Daralaltata stroido duraaguta-han, dylete zoxiool šylegye-dein tylōe Ševčeenkiiji caars-ka zasag teseegy ba aguujixe Pyyškin ba Leermontovuudai, zada šingi xursa šylegyydeer zyrxoo xadxuulza xehehen pa-laač I Nikolai caar bolbol myn Ševčeenkohe hyrden aihan ba tereeniiji 1847 ondo arestovaa-laad, Oorsko krepstode syl-lehen baina. Zurag zuraxaa, jamarš zoxiool zoxiooxoo xo-rigidhon Ševčeenko bolbol myn sylgegedeš baixadaa, zorig xyselee buuraagy ba zoxioo-lo bišeher baigaa hen. Hy-leerens daxin daxar sylge-kašpiiska dalain saadtee, Noo-vo-Petrovsko krepstode ely-geegdebe. Ende, baidalan by-ri xynde xyser bolooš haanš, susaršagy poeed xadaa xer-riingee omog zorlog b axaxš buuraagy, urdanaixi šingieere doriuun hergeg zandaa, duugaa duulaahaar jabaa hen.

Xarin, palaač I Nikolaiin ny-gešenei xoino, poeedei peter-byyrgske dryžjaanarai yni udaan zuuršalga, guilga xehe-nei ašaar, Ševčeenko bolbol 1857 ondo, arban zilhee ylyy sylgegede baihanaigaa hylyde, amnistiaar sylōegde hen. Sylgeheo sylōegdeoš haanš, caarska satrapuud, zandaarma-nuud, caariin tuhamašaa ede barlaguud xadaa Ševčeenkode zam tabaagy hen. Poeedei tyrehen niutag—Ukrainadaa huuxiiji xyseš haanš, ukrain-ka paanuud, tereeniiji xarša-lan, tendeheenš namnahan bai-na.

Baga nahanhaa xoiso baja-šuuudai šryyn darlaltiiji yze-hen, yni udaan tyrme, kaatar-ga, sylgegede jabaza, tulihan zobohon ušarhaa, poeedei be-je tamiranš jixeer muudaza, Ševčeenko bolbol 1861 onoi ma-rtiin 10-da Peterbyyrgde nahan-haa nygehehen baina. Igešee ukra-inskaja aguujixe poeed, revoly-ciooneer-demokraad Taraas Grigoorjevici naha dyryee hen. Aguujixe poeedei nygešenei hyyleerš, caarska pravitelstv bolbol Ševčeenkiin zoxioolnu-udiin šeblylyxe, taraalgaxagy ba tereenei nygehehen yder da-itiiji temdeglylyxegy geze ali-bolxo xemseenydyiji abhan,

šangaar xorimzolhon baigaa. Ušaranš, poeedei xyeeš haanš, tereenei zoxioolnuudhaanš al-dag, hyrdeged baigaa. Gansal, Aguujixe Oktlaabr-ka revolyciiniin hyyleer, manai oron dotor ene aradai poeedei jylbeileji johotoi jixe kyltyyryne praazdnig bolgon temdeglene. Poeed bolbol xeringee zavešca-ni soo iime xaxaa orxoo hen: „Igeed namaigaa Aguujixe byledōe, Sylōe haixan Šine byledōe Xoro muulagyger, Xarin, zōelen ygeer Durdan hanaxajaa By martagtil“

Manai exe oronoi sylōeg-dehen axadyy araduudai aguuj-ixe, šine olonacionaalna byle soo, bidener ukrainaska aguujixe kobzaarb—revolyciooneer—de-mokraad—poediiji inagai ba xyndelele dylete ygeer durdan hanaza bainadi. Bidener, Maarkš—Eengels—Leenin—Staafinai hurgaalaar, delxi deereci ene tyryy hurgaalaar zebseglegdehen bainadi. Manai altan arsenaal soo bi-še biše ynte zebsegyydeer zeregen, ukrainaska aradai poeed Ševčeenkiin zoxioolnuud gam-taigaa xadagalagan baina. Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Manai altan arsenaal soo biše biše ynte zebsegyydeer zeregen, ukrainaska aradai poeed Ševčeenkiin zoxioolnuud gam-taigaa xadagalagan baina.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Manai altan arsenaal soo biše biše ynte zebsegyydeer zeregen, ukrainaska aradai poeed Ševčeenkiin zoxioolnuud gam-taigaa xadagalagan baina.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

Kommunitizmiin eseei ilaltiin tylōe manai aguujixe temesle-de T. Ševčeenko bolbol xeringee xysegyi zoxioolnuudaaraa aktivna xabaadalsana.

BK(b) P-iin XVIII SJEZDEDE UGTAMZA

Tarilgiin barilganuud emxidxegdehe

Tarbagatai. (Telefoonoor abtaba). Tarbagatain aimagai azalsad bolbol BK(b)P-iin XVIII eelzeete sjeezdiiji zar-laxa tuxai, BK(b)P-iin CK-ei pleenymei togtooliiji ton xa-luunaar ugtaza abhan baina. Sjeezdiin urda teexi socia-liis sorevnovaanida aimagai byxii kolxoozuud xabaadal-saza, modobeledxelge ba xa-barai tarilgada beledxelgiiji sjeezdiin neegdexede yder xyrtter dyrygexe geze ujal-ganuudiji abhan jym.

Mynē, aimagai tyryy kolxoozuud bolbol abhan ujalganuudaa xyndeteigere dyrygexe baina. Ziseelxede, Jixe Kumaliin selsoveedei „Pobediitel“, Tarbagatain selsoveedei „Kraasna zariaa“ ba „Iiskra“ kolxoozuud modobeledxelgeinge planiiji dyryghehen baina.

Aimag dotor yrehe se-berlelge, xaalga, goruuča širelgiin fevraalska limiti xysed dyrygedge. Myn, xa-barai tarilgada xereglegedexe xydōe azaxiin mašiiina zeb-segyyde (seejalke, plyygyy, borooinuud) remoon-toolgo dyrygedgehen baina.

„Seerp ba moolot“, „Avan-gaard“, „Pobediitel“, „Kraasna zariaa“, „Iiskra“, ba busad kolxoozuud bolbol xa-barai tarilgada beledxelgeixe xydelerinydyi byrin dyryg-hehen baina.

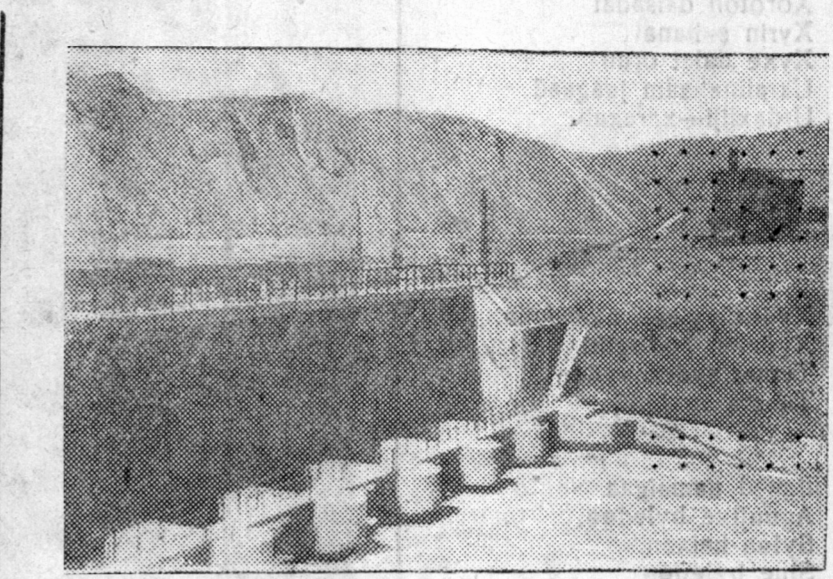
Ede kolxoozuud bolbol tarilgada beledxelgeixe šana-riiji šalgaaza yzexiin tula, paartiin sjeezdiin neegdexede yder pooli deere turšalgiin garalganuudiji yngergexe baina.

Popoov. HAIN POKAZATELNUUD

Tymer zamal Ulaan-Ydiin de-pooool erxim staxaanovcuud, BK (b) P-iin XVIII sjeezdiiji yiledberiiin bytōesin ynder pokazaateliar ugtaba. Sleesa-rynuud—staxaanovcuud, nyxed Romanov—200—250 proc. Ma-ntoov—180—200 proc. ba Ignaa-tyjev—180-200 proc. xyrtter yiled berliingee noormonuudiji gyi-sedxene. Yiledberiiin bytōesin talaar, edener mete hain poka-zaatel xaruulagsad depooool xydelerisedei dunda olon bo-loo.

Depooooli xydelerisēd bol-bol BK (b) P-iin XVIII sjeez-diin urda teexi sorevnovaan-itiiji yrgenōer delgeryyhenel-gee rezyltaadta, yiledberiiin by-tōesiji nelieedgyi deeselyylee.

B. An. B. Z.

„Irrigaaca ba mellioraaciin talaar VKXŠ, Kolxiido. Novitnopol'sko kanaal, Myrqaavski aazisa jixe irrigacioonno ba xatualgiin barilgiin talaar exilegdehen by-xii xydelerinydyi dyrygexe“ geze nyx. Moolotovi doklaadai teezisydy soo xeleg-dene.

ZURAG DEERE: Tadziiske SSR-dexi vaaxška plottino. (TASS-iin fotoxrooniko).

100 PROCENT

Selengiin lespromxoozi, mo-dobeledxeli byxii ucaastoguud-ta modo otologšod bo zōegse-dei dunda sjeezdiin urda teexi socialis sorevnovaani yrgenōer delgeryygehehen baina. Ene-nei rezyltaadta, modobeled-xelei 1938 ba 39 onoi sezoon

soo 75 miagankybomeetr mo-don beledxegdehe ba 75 mian-gan kybomeetr modon zōeg-dexe johotoi baihan aad, ene maartiin 2-oi yder otolgo ba zōelgenš 100 proc. dyrygedge-be.

Socialis sorevnovaaniin itooguud

Zagarain aimagai kolxooz-ni-guud bolbol sjeezdiin urda te-xi socialis sorevnovaanida ak-tiivnaar xabaadalsaza, sjeezdede beleg bolgon, xabarai tarilgada beledxeli byxii xydelerinydyi maartiin 10 xyrtter dyryge-xe geze ujalga abhan baigaa.

Tere ujalganuud xadaa xyn-deiteiger dyrygedgehen ba nelieed hain itooguudiji xaruulaa.

Staara-Briaanska selsovee-dei, Leeninei neremzete kolxooz xadaa (tyryylegšeny nyxer Tlyytrin) xabarai taril-gada bolševlig beledxeliiji xangaa. Tarilgiin yreheh plan-naigaa johoor xysed xaagdahan ba ton hainaar seberlegdehen, kontrolno-yrehenei laborito-rido šalgalagan, xydōe azaxiin mašiiina zebsegyydenš xysed hainaar remoontologdozo, pole-voi brigadanuudta tušaaza yge-tehenheo gadana, paaxarnuud-kolxoozniguudta daalgadaza ygtexei baina. Edeenei xariuu-salgada, xabarai tarilgiin yje-de xydelerixe moridonš daalgad-aza ygtexen baina. Ene xadaa tarilgiiji sag bolzor soonš exil-xe arga olgono. Kolxooz bol-bol seloogoo kyltyyryne bolgo-xiin tylōe nelieedgyi jixe xem-zeetibulganuudiji abhan bai-na. Brigadna bairanuudandš xy-sedremoontologdozo dyrygedge-henbatende xydōe azaxiin ma-šiiina zebsegyydyiji xadagalaad baina. Mynē, ene kolxooz xa-daa polevoi staandaa remoon-t xeze exilee. Xabarai tarilgada xereglegedexe tezeelnyyde pole-voi staanda xysed zōegdenxel.

Tus kolxooz bolbol Noovo-Briaanski selsoveedei, Teels-manei neremzete kolxooztoi socialis sorevnovaani batalhan baina. Tiigeed, ene kolxooz xa-daa gurbadaxi zilee aimag do-toroo tyryy huurda jabaza, BK(b)P-iin aikoomoi ba aimgyl-sedkoomoi damzuulgiin Ulaan

tuglii bariza jabana. 300-gaad kolxoozniguudai xabaadalsal-ga-taigaa bolhon, kolxoozniguu-dai xamtiin suglaan xadaa „aimag soogoo tyryy jabaxa-haa gadana, respyyblike doto-roo tyryy kolxoozuudai negene bolxiin tylōe 1939 onoi xydōe azaxiin byxii xydelerinydyi amzaltataigaa yngergexebdi-gehen udxatal rezolyciiji ne-gen duugaar batalza abhan jym. Aimag dotoroo egeel tomo ede kolxoozuudai sorevnovaani xa-daa ton hain rezyltaaduudiji xaruulaa. 2500 gektaar gazarta tarilgiiji jabuulxa, Teelsmanei neremzete kolxooz bolbol taril-gada beledxelgeixe xydelerinydyi xysed dyryghehen ba maartiin 7-do pooli deere tur-šalgiin garalga xehen baina.

Myn terešelen, Noovo-Ilk-kiinske selsoveedei, Kiroveli neremzete kolxooz bolbol tar-il-gada beledxeli talaar nelieed hain pokazaateltaar.

Doodo-Ilkkin somonoi, Staaf-inai neremzete kolxooz bolbol (tyryylegšeny nyx. Jergodoojev) xydōe azaxiin arteeliin staaf-inskaja ustaavai yndehe huuri deere, azalaa ba kolxoozniguu-dai xysiji tyryy xararizovalna-za šadahanagaa rezyltaadta, aimag dotoroo tyryy kolxoo-zuudai zergede garhan bai-na. Ene kolxooz xadaa taril-gada xysed beledxeltei.

Ede bygede xadaa kolxoo-zuudai erximeer xydelerixe, Irkyytske ba Čitinske oblasti-nuudtai sorevnovaanida ilaza garxa, respyyblike dotoroo geg-deze jabahan aimaghaa, tyryy aimaguudai zergede garaa šada-xa byxii ysluovitol bathimnal xaruulna.

FOMIIN — BK(b)P-iin Zaga-rain aikoomoi sekret aarb

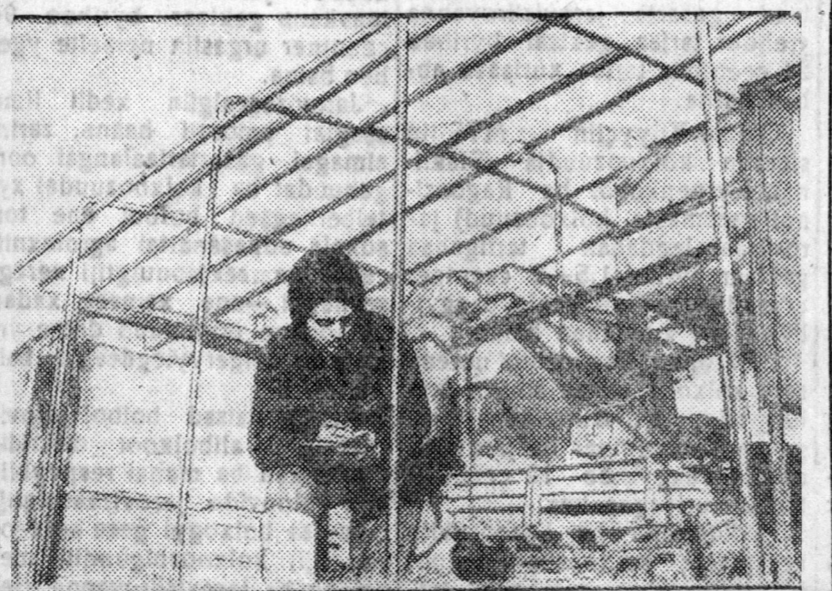
Amzaltaa yrgelzelylyxe

Bodonguudai somonoi (Bi-čyyr), Leeninei neremzete kol-xooztoi dergedexi komso-mool'sko exin organizaaca xadaa kolxoozno zaluušuu-dai dunda poliitišeske-maassovo xydelerixi yrgenōer jabuulza šadahan baina.

Eneen deerehe, Leeninske-Staafinska komsomooli zerge-

de kolxoozno 14 erxim udaar-nig zaluušuuudiji abas. Eneen soo, kolxooztoi udaarnig, Dam-biljeva Cermaa, Mynkyylyeva Badancuu, Togošijeva B. gegged yderelgee noormiiji 100 garan procent dyrygedeg bal-na.

D. CERENEI.

Texnišeske naukiin kandidaad nyx. Antoonov ba xii-miin inšener nyx. T. N. Azaarno gegsed vofšfraamiiji obo-gašaalaa agregadiiji zoxioogoo.

A. Černoovoi foto

Taraas Grigoorjevich Ševčeenko

Zavešçaani

Yxexedem namajl
Yrgen talin dunda,
Ynder doblin oroido,
Xabtagai daidim
Xaragdan baixaar
Muşxarahan, zangirhan
Myren Dneepreim
Solgioon uraxxalib
Sonoston baixaar,
Inag Ukræinadam
Erx bişe xydeelylyxet.
Xoroton daisadai
Xyrin şuhanai
Xyxe dalai oruu
Ukræinahaam jaagaad
Urdaxiiji—xaraxab.

.....
Xydeelylyled namaigaa,
Xydelen bodogtiii
Tymer şydernyydee
Tahara soxtigitii

.....
Igeed namaigaa
Aguujixe byledøe,
Sylee haixan
Şine byledøe
Xoro, şaragyigøer,
Xarin, zøelen ygøer
Durdan hanaxajaa
By martagtiil

Orşuulagşa D. Damdinov.

Xari gazarta jabaxadam, xaluun naran elşegyii

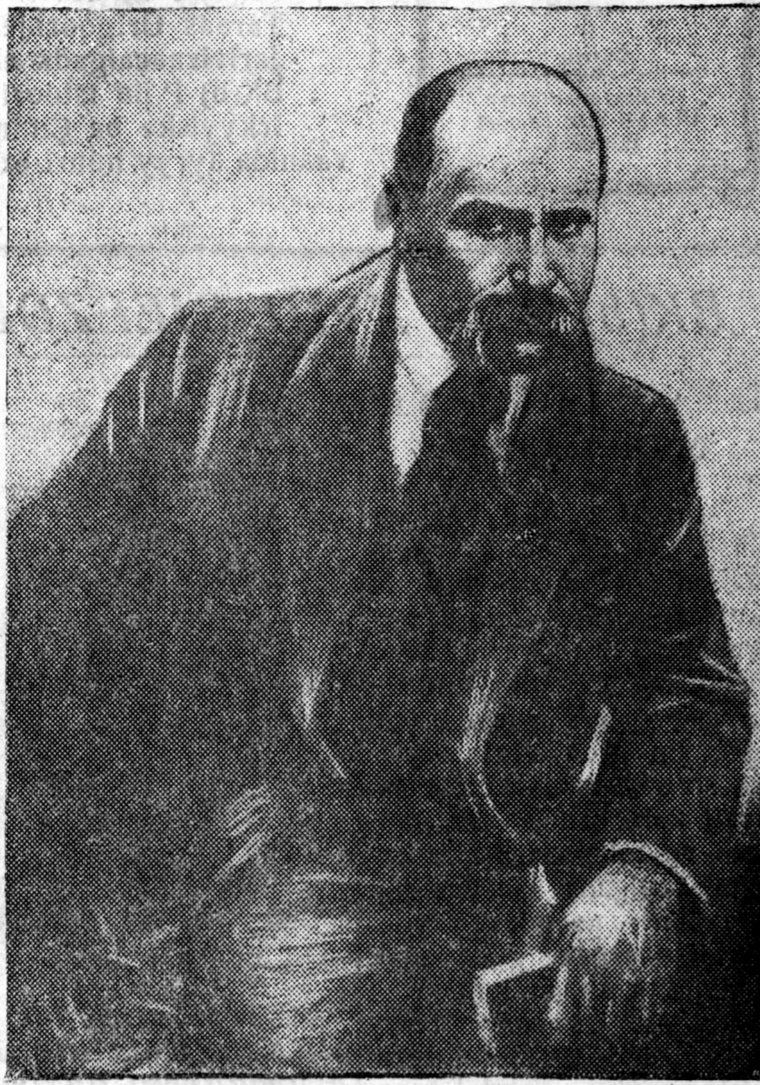
Xari gazarta jabaxadam
Xaluun naran elşegyii,
Xara gertee huuxadam
Xaluun geeshen atmşagtai.
Aldarta haixan Ukræinadaa
Amidaran jabaxam xynde hen:
Amaragal lidam enxerelgyi,
Alagasan olonhoo jabagşa hem.
Xomxol bajaşuul paanuudii
Xooror xaraan, bişeeze,
Teneşe, myrgeşe jabagşa hem...
Ynainiş erte saguud
Yzgeden niydenem baigşa
hen...
Xristoosol xoolojinş boogoo
hen,
Mynøe haans saazalxa baigaa
tereeniil

Zargal mynøe namda
Zaaxaş ygeil, xaanaşji,
Zargal namda zezeedeş
Magad oldoxoşgyidøe bolxol.
Ukræinin xynyud hain zantai
Xaridaş! Xaanaş xyninş hain!
Ulduudai zeşe şadaxagyi,
Ondoo jymen namada xereg-
teii,

.....
Ariuun halxin yleeşe,
Ariuxan Dneepreim saanahaa
Adxaş tedii şorolji
Asaraş namada ygehee daa.
Igeedş namda dyreedaa.
Iimel jymii xysenil bi.
Taaza bahanaal xereg jyum,
Bolxogyl xadans, manaxiaar,
Burxanilş zobooğood jaalaibdi.

1845 on. Kytrak Kreepostş

D. Černilnov orşuulba.

T. G. ŠEVČEENKO

Naran orono, namzaa xada xaralna.

Naran orono, namzaa xada xaralna,
Nazar tala anrgyl, namdana duşa şubuuxal,
Xyn zonuud xyxine, amaraxal geed...
Xøerdemøer bi xaranab... Zyrxøerøe nildexeer,
Ajaar ukræinin xaranxii seseglig oruu.
Niideneb, niideneb, bodol bodonom
Neereş zyrxemni amarhandal.
Xada uula, xangal daida xaralna,
Xyxe senxir ogtorgoido odo myşen garnal.
Ai, odomni!

Niydeneim uhan adxarnal.
Odo myşen ukræinada garaa geşe gyş?
Xaraxan niyded xaanab geşe şamalji
Xaraaşalna gy ogtorgoido? Ali martaa gy?
Martaa xadans, myşemş untag le,
Miiii zajaajl byş medyyzen.

Oorsko kreepostş, 1847 on. Z. Baldanzabon orşuulba

oi, llyli, llyli, yderteş hynindeş,
minil xybyyxen.
Ukræinær jabaxalş, bideniiji xaraasa,
minil xybyyxen.

Xybyymni, xybyyn, esegee by muuiliş,
by duradiş.
Xaraalta namajl, øerlingøe extiiji,
namal xaraagiş.

Bi ygei baixab, zondo by oroorol,
ofruu oşoorol.

Buram oi huraxaşgyi, xaragdaxaşgyiş,
tende teneerei.

Modon soo haixan kallina oloxøş.
tereen teşe niaaldaarai.

Mynøexi modiji duralhan jyumeb, negete,
xybyyxen.

Xydeøe ailda, tere gerte oroo haa,
by uidaaral,

Xyygedtei extiiji yzøe haa,
by xaraaral.

Kos—Aral (1848)

Z. Baldanzabon orşuulba.

V. Mamilov—BMASSR-ei Narkomzeemel agronom

Jarovizaacalgada zişeete hainaar beledxøe

Čabijaata soveed erdem-
te, akadeemig nyx. Leseenkiin
olohon şine arga bolxo, oroo-
hoto kylştyrenyydiiji jarovi-
zaacalga bolbol Buriaad Mongol
respyyblikin ysloovido,
togtuurital, bajan urgasiin tyløe,
staalinska 7—8 milliaard pyud
tariaana tyloe temeselde tusag-
gar jixe udxaşanartal baina.

Ene argaar geşe gy, ali jarovizaacalgaar beledxegdehen,
yrehenei material xadaa urga-
lanuudai urgaltaiji tyrgedxe-
deg, vegetacioonno ylijinş (tar-
ligahaa exileed, tarlaana ede-
lexe xyrtir) bogonidxodog, ur-
gasiiji deşelyyideg ba erxim
şanartai tarlaa ygedeg baina.

Vegetacioonno ylijinş bogonidxolgo xadaa namar erte xyt-
ten bolxo jabadaltai temeselde,
manai ysloovido ton jixe udxaş-
anartai baina. Manaida dulaan
yje xadaa Soveed Soljuuzal
ondoo xizaarnuudal, ooblasti-
nuudal ba respyyblikenyideli
şişeelebel ton bogonixon baina.
Namarans erteer xyrtirşedeg
ba zarim silnyyde eneendee-
rehe ton jixe garzanuud gar-
dag baina.

Jarovizaacalgadan yrehøer
tarixada, tarlaan tyrgøer, nege
şigdeer urgadag, gazarta erteer

ba hainaar, tereentejee xamta
burtag ybehenyideli urgaltaiji
ygei xeze, beşiaedeg ba gaza-
ral şlig noitiiji xysedeøer xereg-
ledeg baina.

Tarilgiin yrehenei material-
nuudii zyber jarovizaacalhan-
nai ba agrotexnişeske xemze-
eja buulganuudii deede xemze-
geerens yngerghenei (gazariiji
sag bolzortons hainaar eldege,
tarilgiiji bogonixon bolzort-
to hain şanartaigaar yngergel-
ge, urgasiiji hain xaruuhalaig-
aar xangalga ba busad) rezyl-
istaadta, jarovizaacalgadan
tarilga xadaa jarovizaacalgada-
gyi tarilghaa 4-5 ceentner de-
şe urgasa ygedeg baina.

Yngeregeş silde jarovizaaca-
lagdahan yrehøer tarigdahan
orohoto kylştyrenyyd ba karta-
taavkiin tarilga xadaa byxi
gazarnuudai hain rezylstaadu-
diiji xaruulaa.
Xonxoloin MTS-in staarşa
agronoom nyxer lişeenko bol-
bol agrotexnişeske oğood soog-
goo bidende ligeşe bişene:
„Manai kolxoozuudai medee-
nyydei johoor, jarovizaacalga
xadaa urgasiingaa talaar jarovi-
zaacalgadaagiyhøe nelieed hain
—orohoto kylştyrenyydei
talaar 22,8 proc. urgaltai yge-
ne...“
Sutain selşoveedei, Kaliini-

nai neremzete kolxooz bolbol
jarovizaacalgadan yrehøer
tarigdahan, 50 gektar tarilga-
haa gektar byriin 27 ceentner
xurtaahan baina. Xarim, jarovi-
zaacalgadaagiy yrehøer tarixa-
daa, gektar byriin 22 ceent-
nerhee geşe bişe xurtaadag
baigaa. Myn tereşelen, Xara-
Şiberei selşoveedei, „Pobedit-
els“ kolxooz bolbol 100 gektar
gazarta jarovizirovanna
yrehøer tarisa, gektar byriihøe
23 ceentner tarlaa xurtaasa ab-
han baina.

Okliino-Kityyiciin MTS-in
sfeeriin kolxoozuudta (Staal-
nal, Kyreenkovoi ba Ragoozi-
noi neremzete kolxoozuud) ja-
rovizaacalgadan tarilghaa
gektar byriin 1,5—2 ceentner
urgasiiji, jarovizaacalgadaagiy-
høe ylyy xurtaahan baina.
1937 ondo, Ragooziinøi nerem-
zete kolxooz xadaa şinlice kyl-
iştuyriin jarovizirovanna taril-
ghaa 15 ceentner ba jarovizir-
ovalagdaagiyhøe 12 ceentner
tarlaa xurtaagaa hen.

Bydioonniin ba Lazoovskiin
neremzete kolxoozuud bolbol
jarovizirovanna yrehøer karta-
taavkiiji tarisa, gektar byrii-
høe 35 ceentner kartaavkiiji
ylyy abhan baina.
Kyrtiin MTS-in kolxoozuud-
ta jarovizirovanna tarilghaa

myn le hain urgasanuud xur-
taagdahan baina.

Tereşelen, Priigorodno rai-
ooni Ivogliin MTS-in kolxoo-
zuudta (staarşa agronom nyx.
Maatuşkin) jarovizirovanna taril-
giin hain urgasanuud xurtaag-
dahan jym. Leeninel neremzete
kolxooz bolbol 6 gektar
kartaavkiin tarilghaa gektar by-
riin 220 ceentner ba jaroviza-
acalgadaagiy tarilghaa oroidoo
46 ceentner xurtaahan baixa
jym.

Tus ratoonoi „Main 1“ kol-
xoozdo jarovizirovanna karta-
taavkans gektar byriihøe 94
ceentner urgasiin nemelte yge-
hen baina.

Jarovizaacalgiln xeditiime
aşagtai baibaşji haans, zarim
aimagal gazartariaalangal oor-
ganuudal ba kolxoozuudal xy-
telberilegdeş bolbol ene ton
şuxala udxaşanartai agrotexniş-
eske xemzeejabuulgiiji xereg-
seenegyi,—ene xemsee xadaa
kolxoozno poolinuud deere yre-
geøer delgeryyidegegyi baina.

Aradaidaisad bolbol jarovi-
zaacalgiln alibolxoor diskridi-
tilovalhan ba manai respyybli-
kiin ysloovido jarovizaacalgiln
jabuulsa bolxogyi gese kolxoo-
zuudii, kolxooznguudii me-
xeldeg ba jarovizirovanna yre-
høer tarilga tarilgiin plaantiiji
tahalduldag baigaa.

1938 ondo manai respyybli-
kede jarovizirovanna yrehøer
tarilgiin plaan dyrgeddegyi

Paartiin urgaltaiji ba istooriiji şudalgiiji y byxenei xydelmeri bolgoxo

Ulaan Yde. Burkopsojuuzal
dergedexi partiina exin orga-
nizaaca (partkoomoinş sekre-
taarş nyxer Moşaanov) bolbol
partiina xydelmerişøe xangalta-
gyigøer jabuulna.

Tus organizaaca xadaa 1939
onoi janvaarş harada nege ba
fevraalş harada xojor dixin
partiina suglaagaa xehen bai-
na. Tilgeed, partiina suglaan-
daa, partiin urgaltaiji ba partiin
istooriiji şudalxa tuxai asu-
daluudii negeşji xelseegy-
hee gadana, tede asuudaluud-
diiji maart harilngaa plaan soo
baha oruulaagyi baixa jym.

Teed, tus partiina organizaaca
bolbol 1938 on soo 7 nyxediiji
partiin kandidaadta abahan
aad le, 1939 ondo, partiin
urgaltaiji jixe muugaar jabuulsa
baina. Paartida oroxoor nyxed
ene yçrezdeentde jahala olon
bil.

Saaşans, partiin istooriiji
samostojaatelnær yzexemnal
geşe 66 nyxed bişyilin bai-
na. Partiina organizaaca xa-

daa partiin istooriiji sam-
tojaatelnær yzgedş tuxal
marş hanamza tabidaggyi de-
reheens, tede bişyilegşedeg
ilangajaa partiina bişe nyxe-
jyş, xeditdexi glavaaji yze-
bahinş, konsultaaca ba le-
cenydyde jabadagiinşji mede-
gyi.

Balia, tus partorganizaacada
agitaatornuud toologdoxo ba
xa jym. Tede agitaatornuud ba
bol agitacioonno xydelmeri
ja bu ul d a g y i
rin zarimaninş uçaastoguud
xaa-jaa oşodog g e a l
gy, ali partorganizaacans agita-
atornuudagaa xydelmeriiji or-
do şalgadaggyi baina.

Uşar iimede, Burkopsojuuzal
partiina komiteed ba tereen
sekretaarş nyxer Moşaanovş
daa deere zaagdahan dulaan
dundanuudaa darii zahaaş
partiin urgaltaiji ba partiin
istooriiji şudalgiiji yder b e c
riingøe xydelmeri bolgom
ujalgatai.

N. Badmacerenova.

Partkabineedi xydelmeriiji obrazcoovoor tabixa

Paartiin Zediin aikoom bol-
bol „BK (b) P-in istooriin xur-
taangil kyrtiin“ garalgatai da-
şaramduulan, partiina progaa-
ganuudii emxidexee tuxai,
partiin CK-ei 1938 onoi no-
jabriin 14-nel togtooliiji parti-
ina, komsomoolşko organi-
zaacanuudal ba intelligenciin,
kolxoozoi aktiivnuudal suglaan-
nuud deere zyblen xelsehen
baina. Partiina ba partiina bi-
şe bolşevigiyid bolbol samos-
tojaatelnær gy, ali kryzoogto
oroşo, bolşevigiyid partiin isto-
oriiji yzexemnal geşe øe-
deøe bişyilee hen.

Manai aimagta, 7 kryzoogud
organizovalagdaa, tende 90
garan nyxed xadaa BK (b) P-in
istooriiji yzeşe baina.

Eneentel xamta, partiin al-
koomoi partkabineed xadaa BK
(b) P-in istooriiji samostojaat-
elnær yzgedde konsultaaca,
leekcenydydiiji plaanal jo-
hoor xedeg jym. Zişeelexde,
janvaarş, fevraalş haranuud
soo, gryppovoi konsultaaca-
nuud 8 dixin xegdehen baina.
Ede konsultaacanuudii yn-
gergedøe, partiin istooriiji
yzgedde uriaalaal bileed el-
geedeg ba partoorganuudta
uridşelen sonoxodog. Partka-
bineedei dergede ydeşe byri
konsultaant baiza, indevi-
dyaalşna konsultaaca xene.
Eneende zarim yderyyde 4-5
kommunistnuud ba komsomool-
cuud jireze, oilgogdoogyi asu-
daluudaa eliryyldeg baina.

BK (b) P-in aikoomoi şta-
atna propagandiist nyxer Gem-
pilova bolbol ydeøe niutaguud-
dar jabaza, konsultaacanu-
diiji xedeg ba samostojaatelnær
huragşadta konkretne tu-
halamaa ygene.

Janvaarş ba fevraalş hara-
nuudta, „Dealektişeske ba is-

torişeske materializm“, „Ro-
sliido kapitalizm in xygzelle
„Araduudal dryzşjaa“ g e a
jym geşeş, tedener xadaa ş
ciaal-demokratnuudta esergy
jaaza dallaldanab“, „jy xere
gehen teemenydeer leekce
nyyd yngergedøe, ede leek
cenydyde 381 xyn xandaba.

Konsultaaca yngergedeg xy-
delmeriinai meetod lime bai-
na: „Bi ba bişegi konsultaan-
nuud xadaa konsultaacada ji-
regşedeli asuudaluudii buliini
bişee abahanalga xoidtee
asuudaluudta xabaatal mate-
rialnuud deerehee konkretne
xariuu ygedeg bainabdi.“

BK (b) P-in istooriiji sa-
mostojaatelnær yzeşe baig-
şad, zaluu kandidaaduu
nyxed Maarov, Rabdaajev ba
busad bolbol bolşevizim in isto-
oriiji şudalxa jabadala akti-
ivnuu nar xandana. Tedener xa-
daa partkabineedei bolhon kol-
sultaaca ba leekcenydyde
geştedeggyi baina.

Gebeş, BK (b) P-in isto-
riiji yzeşe zarim kryzoogud
xydelmerinş xangaltaiji
daal baina. Zişeenb, „Platfi-
ka“ kolxoozoi dergede organ-
zovalagdahan kryzoog bolbo-
ene yder xyrtir min nege
niiaati xee. Myn, propagaandi
xydelmeriiji zarim partoorg-
nuudal zyghøe samotlooko to-
bihan deereheens, BK (b) P-in
istooriiji gynzegilgøer yze-
xerege haad uşaradag jabar-
nuud yseen bişe bil.

BK (b) P-in istooriiji yze-
jabadaliiji xangaltaiji gøer
telberiledeg zarim partoorg-
nuudal xydelmeriinş halzaruu-
xa ba partkabineedi xydelmeri-
riiji obrazcoovoor tabixans ş
xala baina.

SLAASTIN

hen. 1937 onoi xihoo 1540 gektar
ylyy tarigdahanşji haa,
plaanal johoor, 5800 gektar
gazarta jarovizirovanna yrehøer
tarilga jabuulagdaagiy baixa
jym. Gansaxan le, Bişyirei
almag (AZO-goi staarşa agrono-
om nyx. Avtyşenko, MTS
uudal staarşa agronomuud
nyxed Şelkooznikov, Xaargen-
ko ba Krivoşčekov) ba Xonxol-
oin MTS (staarşa agronom
lişeenko) xojor xadaa jarovi-
zaacalgiln plaantiiji ylyyşelen
dyrggehen baina.

Xorilin aimag plaanaa 19%
(AZO-goi staarşa agronom
bahhan Xalitov), Zediin — 27
proc., (agronoom bahhan Po-
nagyyşin) ba Selengiln—37%
(agronoom bahhan Voinov)
dyrggehen baina. Xezengilin
MTS (staarşa agronom nyx.
Dentseenko) xadaa jarovizir-
vanna yrehøer tarilgiiji oroi-
doşji jabuulaagyi baina. Xiaag-
tiin, Zagarain, Ulaan-Ydin ba
Tarbagatain almaguud xadaa
jarovizaacalgiln myn le xan-
galtaiji jabuulhan baigaa.

Jarovizaacalgada beledxegilin
xydelmerinyydiiji zyber ba
xysed organizovalagyi bahhan
deerehee, jarovizirovanna yre-
høer tarilgiin plaan tahaldadag
baina. Aimagal gazartariaalangal
tahagat ba maşlina — traak-
torna staacanuudai agronomii-

(Yrgelzelelenş xovotoi noomerto)

Xariusalgata redaaktor R. BIMBAJEV.